

Raceforholdene paa Færøerne.

Geografisk Tidsskrift, Bind 25 (1919)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0025-PDF/gto_0025_68039.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=68039>

pdf genereret den : 22/5-2008

Raceforholdene paa Færøerne.

Af

Søren Hansen.

De ofte paafaldende Forskelligheder, som i alle Lande kan paavises mellem Befolkningerne paa hinanden nærliggende, mindre Omraader, har man ganske naturligt søgt at forklare som Spor af en Indvandring af fremmede Raceelementer. Snart er det strandede Søfolk, snart Flygtninge fra et andet Land, snart Sørøvere, som er forsvundne igen efter at have voldtaget Stedets Kvinder, der faar Skyld for at have bibragt Befolkningen det afvigende Racepræg, men noget sikkert ved man aldrig om det, og de meget omtalte Forskelligheder mellem Indbyggerne paa Suderø og de nordlige Færøer svarer i saa Henseende ganske til, hvad man mener at kunne paavise paa Bornholm og paa Samsø, for ikke at tale om det mørke Raceelement paa Anholt, Sjællands Odde og flere andre Steder her i Landet, som til en Afveksling antages at være Rester af en Urbefolkning. Lignende Forhold træffer man overalt i Verden, og det er for en stor Del dem, der ligger til Grund for den hidtil gangbare Opfattelse af de europæiske Raceforhold, men hele dette Syn paa saadanne Lokaltypers Betydning er i de seneste Aar undergaaet en væsentlig Ændring, idet man navnlig under Hensyn til den nyere Arvelighedsforsknings Resultater har faaet Øje for, at Menneskeracerne ikke er faste etniske Enheder, men større eller mindre Grupper af Individder, der ved idelig Krydsning frembringer Typer, som ved Isolation kan faa en relativ Fasthed, men som sædvanligvis har en indenfor visse Grænser flygtig og foranderlig Karakter. Til Belysning af dette Spørgsmaal undertastede jeg for nogle Aar siden Færingernes Raceforhold en kritisk Prøvelse og fandt derved, at de formentlige Modsætninger mellem den nordlige og den sydlige Lokaltipe indskrænkede sig til, at der ogsaa paa Færøerne findes lyse og mørke, store og smaa, langskallede og kortskallede Individder i broget Blanding og forskelligt Mængdeforhold, men de

lyse Individder var hverken højere eller mere langskallede end de mørke.¹⁾

Den antropologiske Undersøgelse afgav saaledes ikke noget Holdepunkt for Formodningerne om, at der paa Færøerne findes andre Raceelementer end i Norge, hvorfra Øerne oprindeligt blev befolkede, og dette Resultat har hidtil ikke mødt nogen Modsigelse fra kompetent Side.

Naar nu Herr Adjunkt Gustaf Lindwall har ment at maatte hævde en anden Opfattelse af denne Sag, kunde man have ventet den underbygget med en Kritik af min Argumentation, maaske med Paavisning af, at den simple matematiske Metode, jeg har anvendt, ikke var tilstrækkelig eksakt eller af at mit Materiale var ensidigt, idet der savnes Oplysninger f. Eks. om Ansigtets Form, om Proportioneringen og om meget andet, som det vilde have stor Interesse at vide noget nærmere om. Herpaa har han imidlertid ikke indladt sig, og for saavidt kunde jeg indskrænke mig til at henvise til, hvad jeg i sin Tid har skrevet om Spørgsmaalet, men da det drejer sig om en Sag af betydeligt større Rækkevidde, end det for en overfladisk Betragtning kan synes, skal jeg erindre om, at jeg udtrykkelig har fremhævet dens Betydning for Forstaaelsen af hele det europæiske Raceproblem.

Færøernes Befolkning afviger ikke i nogen Henseende fra det øvrige Nordeuropas og navnlig ikke fra Norges. Den er i sin Helhed opbygget af de samme Elementer og selv om Adjunkt Lindwall havde Ret i, at den indeholder et »keltisk« Element, vilde der ikke deri ligge noget Bevis for, at den derved har faaet en anden Karakter end den norske. Langs hele Norges Vestkyst lever der Tusinder af Individder, som i alle væsentlige Træk

¹⁾ Antropologiske Forhold paa Færøerne. Geografisk Tidsskrift 21. Bind. 1912. — On the Physical Anthropology of the Færoe Islanders. Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland. Vol XLII. 1912.

ganske svarer til den saakaldte keltiske Type, og det samme var uden Tvivl ogsaa Tilfældet, da Færøerne blev befolkede herfra, men derved taber Teorien om et sydfra indvandret keltisk Element al antropologisk Interesse, selv om det var langt talrigere, end det ganske afgjort har været. Vi ved fremdeles ikke det mindste om, hvad den saakaldte keltiske Race egentlig er, og hele det keltiske Problem bliver blot endnu mere dunkelt, end det altid har været, hvis der ogsaa har levet Kelter i Norge, men naar Spørgsmaalet om Kelterne paa Færøerne endelig skal debatteres, inden der er fremskaffet nyt Materiale, bør de Udtalelser om det, der foreligger i Literaturen, under alle Omstændigheder behandles med større Forsigtighed, end Adjunkt Lindwall har udvist. Jeg skal ikke opholde mig ved, at han har refereret mit eget Arbejde paa misvisende Maade, fordi jeg i det hele finder det unødvendigt at gaa nærmere ind paa Spørgsmaalet ved denne Lejlighed, men da han gengiver afdøde Brigadelæge Arbo's Udtalelser om, at Suderøbefolkningen danner en fuldstændig Modsætning til de andre Distrikters, skal jeg dog minde om, at Arbo ved en Regnefejl angav dens Gennemsnitshøjde to Tommer mindre, end den virkelig er.¹⁾

¹⁾ Færøernes Befolknings Antropologi. Geogr. Tidskr. 1893.

Hvis Arbo havde levet, vilde han ganske utvivlsomt have været den første til at indrømme og beklage denne let tilgivelige Fejl, og som hans mangeaarige Ven tør jeg udtale, at det vilde have glædet ham, at det faldt i min Lod at berigtige den, men som ædruelig og samvittighedsfuld Forsker vilde han sikkert have misbilliget, at Adjunkt Lindwall ganske har ignoreret Berigtigelsen, enten det nu er, fordi han hverken har kendt de Maalinger, som Arbo benyttede¹⁾, eller Lunds rigtige Angivelse af Suderøbefolkningens Gennemsnitshøjde²⁾, eller af mindre undskyldelige Grunde. At han overhovedet har tillagt den ringe og omtvistelige Forskel mellem Lokaltyperne paa Færøerne nogen nævneværdig Interesse, tyder paa, at han heller ikke har kendt Giuffrida Ruggeris Referat af mine Undersøgelser³⁾, hvori denne indsigtfulde Antropolog udtaler, at det ligeledes forekommer ham lidt barnligt (un po' infantile) at ville forklare saadanne Fænomener paa den — nu ogsaa af Adjunkt Lindwall foretrukne — Maade.

¹⁾ A. Berg: Bidrag til Kundskab om Færøerne. Nykøbing 1889.

²⁾ N. Chr. Lund: Iagttagelser fra Færøerne. København 1884.

³⁾ Archivio per l'Antropologia 1912.

Persiske Byer.

(Det engelske Asien).

Af

Professor Ole Olufsen

Som jeg bemærkede i min Artikel i dette Tidsskrifts 24 Bind Hefte VII angaaende Persien, maatte de, der følger med Forholdene i Orienten, uden at vide noget bestemt derom, kunne ane, at der i Afghanistan, Belutschistan, Persien, Mesopotamien og Arabien, altsaa alle de mellem — og centralasiatiske Egne, der nu under Krigen praktisk talt er kommet ind under engelsk Protektorat, foregik Begivenheder, der vil faa stor Betydning for Udviklingen af disse Landes økonomiske Forhold.

Skønt hele Arabien formelt har staaet under Tyrkiet, er det jo en kendt Sag, at den engelske

Indflydelse i mange Aar før Krigen har været den eneste vejende europæiske Faktor, der har gjort sig gældende paa Arabiens Kyster fra Koveit i det Inderste af den persiske Havbugt og rundt langs Kysten til det røde Hav. Udnævnelsen af Kongen af Hedjas under Krigen og Operationerne fra Ægypten forlængede Indflydelsessfæren til dette Land, og efter at Russernes Dage er talt i Persien, Tyrkernes og Tyskernes i Arabien, Mesopotamien og Lilleasien, staar England faktisk som Protektor over alle de nævnte muhammedanske Lande fra Indien til Ægypten.